Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (czwarta izba)

z dnia 20 marca 2019 r.*

Pomoc państwa – Pomoc udzielona przez Hiszpanię na rzecz profesjonalnych klubów piłkarskich – Gwarancja – Decyzja uznająca pomoc za niezgodną z rynkiem wewnętrznym – Korzyść – Obowiązek uzasadnienia

W sprawie T-766/16,

Hércules Club de Fútbol, SAD, z siedzibą w Alicante (Hiszpania), reprezentowany przez adwokatów S. Ratinga i Y. Martíneza Matę,

strona skarżąca,

popierana przez

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane początkowo przez A. Gavelę Llopis i M.J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, a następnie przez M.J. Garcíę-Valdecasas Dorrego, działające w charakterze pełnomocników,

interwenient,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez G. Luenga, B. Stromskiego i P. Němečkovą, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mająca za przedmiot oparte na art. 263 TFUE żądanie zmierzające do stwierdzenia nieważności decyzji Komisji (UE) 2017/365 z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie pomocy państwa SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) wdrożonej przez Hiszpanię na rzecz Valencia Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva, Hércules Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva i Elche Club de Fútbol Sociedad Anónima Deportiva (Dz.U. 2017, L 55, s. 12),

SĄD (czwarta izba),

w składzie H. Kanninen (sprawozdawca), prezes, J. Schwarcz i L. Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín, sędziowie,

sekretarz: I. Dragan, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 14 września 2018 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: hiszpański.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

1 Skarżąca, Hercules Club de Fútbol, SAD, jest hiszpańskim zawodowym klubem piłkarskim z siedzibą w Alicante w regionie Walencji (Hiszpania).

2 Fundación Hércules de Alicante (zwana dalej „Fundación Hércules") jest organizacją o celach niezarobkowych, której przedmiot działalności jest związany z działalnością skarżącej. Ponadto zgodnie ze statutem i regulaminem Fundación Hercules członkowie zarządu skarżącej są prawnymi członkami organu zarządzającego Fundación Hercules.

3 W dniu 26 lipca 2010 r. Instituto Valenciano de Finanzas (zwany dalej „IVF"), instytucja finansowa Generalitat Valenciana (Wspólnoty Autonomicznej Walencji, Hiszpania), udzielił Fundación Hércules gwarancji na kredyt bankowy w wysokości 18 mln EUR udzielony przez Caja de Ahorros del Mediterráneo (zwaną dalej „CAM") w celu nabycia niektórych akcji wyemitowanych przez skarżącą w związku z podwyższeniem kapitału, o którym zdecydowała ona sama. Po tym podwyższeniu kapitału Fundación Hércules posiadała 81,96% akcji skarżącej.

4 Gwarancja obejmowała 100% kwoty głównej kredytu, powiększonej o odsetki i opłaty związane z gwarantowaną transakcją. W zamian Fundación Hércules miała płacić IVF roczną opłatę z tytułu gwarancji w wysokości 1%. Ponadto IVF otrzymał jako zabezpieczenie, w ramach regwarancji, akcje skarżącej nabyte przez Fundación Hércules. Tymczasowo, do czasu zabezpieczenia akcji zastawem, przewidziano, że IVF otrzyma gwarancję od właściciela stadionu José Rico Pérez, Aligestión Integral SA (zwanego dalej „Aligestión") oraz zabezpieczenie akcji skarżącej posiadanych przez Aligestión zastawem. Kredyt zabezpieczony gwarancją został udzielony na 5 lat. Oprocentowanie zabezpieczonego gwarancją kredytu było stałe i wynosiło 4% przez pierwsze 36 miesięcy, a roczna stopa Euribor wzrosła o 2% w ciągu kolejnych 24 miesięcy. Pobrano również 0,5% prowizji za udostępnienie środków. Spłata pożyczki objętej gwarancją (kwoty głównej wraz z odsetkami) miała nastąpić w drodze sprzedaży udziałów skarżącej nabytych przez Fundación Hércules.

5 Po otrzymaniu gwarancji publicznej od IVF Fundación Hércules nie spłaciła kredytu zabezpieczonego gwarancją. W związku z tym w dniu 24 stycznia 2012 r. IVF, w celu wywiązania się ze swoich zobowiązań gwaranta, spłacił CAM kwotę 18,4 mln EUR, wstąpił w prawa wierzyciela przedmiotowej pożyczki, a następnie wszczął postępowanie sądowe przeciwko Fundación Hércules w celu odzyskania powyższej kwoty.

6 Poinformowana o istnieniu domniemanej pomocy państwa przyznanej przez Generalitat Valenciana w formie gwarancji kredytowych na rzecz Valencia Club de Fútbol, SAD, skarżącej oraz Elche Club de Fútbol, SAD, Komisja Europejska zwróciła się do Królestwa Hiszpanii o przedstawienie uwag dotyczących tych informacji w dniu 8 kwietnia 2013 r. Owo państwo członkowskie udzieliło odpowiedzi w dniach 27 maja i 3 czerwca 2013 r.

7 Pismem z dnia 18 grudnia 2013 r. Komisja poinformowała Królestwo Hiszpanii o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE. Hiszpania odniosła się do tej informacji, przesyłając swoje uwagi pismem z dnia 10 lutego 2014 r.

8 W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja otrzymała uwagi i informacje od Królestwa Hiszpanii, IVF, Liga Nacional de Fútbol Profesional, Valencia Club de Fútbol i Fundación Valencia Club de Fútbol.

9 Decyzją (UE) 2017/365 z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie pomocy państwa SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) wdrożonej przez Hiszpanię na rzecz Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD, i Elche Club de Fútbol, SAD (Dz.U. 2017, L 55, s. 12, zwaną dalej „zaskarżoną decyzją") Komisja uznała w szczególności, że gwarancja publiczna udzielona przez IVF w dniu 26 lipca 2010 r. na zabezpieczenie kredytu bankowego udzielonego na rzecz Fundación Hercules w celu zakupu akcji skarżącej w związku z podwyższeniem kapitału przez tę ostatnią (zwana dalej „rozpatrywanym środkiem") stanowi niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym pomoc w wysokości 6 143 000 EUR (art. 1 zaskarżonej decyzji). Komisja nakazała zatem Królestwu Hiszpanii odzyskanie pomocy od skarżącej (art. 2 zaskarżonej decyzji), przy czym odzyskanie pomocy powinno było nastąpić w sposób „bezzwłoczny i skuteczny" (art. 3 zaskarżonej decyzji).

10 W zaskarżonej decyzji Komisja uznała, po pierwsze, że rozpatrywany środek, przyznany przez IVF, uruchomił zasoby państwowe i można go przypisać Królestwu Hiszpanii. Po drugie, beneficjentem pomocy jest skarżąca, a nie Fundación Hércules, która działała jako pośrednik finansowy, w szczególności biorąc pod uwagę cel środka, który miałby ułatwić finansowanie podwyższenia kapitału skarżącej. Tymczasem sytuacja finansowa skarżącej w momencie przyznania rozpatrywanego środka była zdaniem tej instytucji sytuacją finansową zagrożonego przedsiębiorstwa w rozumieniu pkt 10 lit. a) i pkt 11 wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (Dz.U. 2004, C 244, s. 2, zwanych dalej „wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji"). Zgodnie z kryteriami określonymi w obwieszczeniu Komisji w sprawie stosowania art. [107] i [108 TFUE] do pomocy państwa w formie gwarancji (Dz.U. 2008, C 155, s. 10, zwanym dalej „komunikatem w sprawie gwarancji") oraz biorąc pod uwagę sytuację finansową skarżącej i warunki gwarancji państwowej, z której korzystała, Komisja stwierdziła istnienie nienależnej korzyści, która mogła zakłócić lub grozić zakłóceniem konkurencji i wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Ponadto w zaskarżonej decyzji Komisja obliczyła potencjalny element pomocy przyznany skarżącej na podstawie stopy referencyjnej mającej zastosowanie zgodnie z jej komunikatem w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz.U. 2008, C 14, s. 6), przy braku możliwego znaczącego porównania do podobnych transakcji przeprowadzonych na rynku. Przy określaniu wysokości spornej pomocy Komisja uznała, że wartość akcji skarżącej zadeklarowanych na rzecz zabezpieczenia IVF jako regwarancji była praktycznie zerowa. Ponadto Komisja uznała w zaskarżonej decyzji, że sporna pomoc nie była zgodna z rynkiem wewnętrznym, w szczególności w świetle zasad i warunków określonych w wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji.

Postępowanie i żądania stron

11 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 7 listopada 2016 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę do Sądu o:

– stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

12 Odrębnym pismem złożonym w sekretariacie Sądu tego samego dnia skarżąca wniosła o zastosowanie środka tymczasowego w celu uzyskania zawieszenia wykonania art. 2 zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim Komisja nakazuje w nim odzyskanie pomocy.

13 W dniu 20 stycznia 2017 r. Komisja złożyła odpowiedź na skargę w kancelarii Sądu i wnosi do Sądu o:

– oddalenie skargi jako bezzasadnej;

– obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

14 W dniu 7 marca 2017 r. skarżąca złożyła w sekretariacie Sądu replikę.

15 Decyzją z dnia 29 marca 2017 r. prezes czwartej izby Sądu dopuścił Królestwo Hiszpanii do sprawy w charakterze interwenienta popierającego żądania skarżącej.

16 W dniu 19 kwietnia 2017 r. Komisja złożyła w sekretariacie Sądu duplikę.

17 W dniu 19 czerwca 2017 r. Królestwo Hiszpanii złożyło w sekretariacie Sądu uwagi interwenienta.

18 Wnosi ono do Sądu o:

– uwzględnienie skargi i stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;

– obciążenie Komisji kosztami postępowania.

19 W dniu 27 lipca 2017 r. Komisja przedstawiła w sekretariacie Sądu swoje uwagi na temat uwag interwenienta.

20 W piśmie z dnia 17 sierpnia 2017 r. skarżąca wskazała, że chciałaby zostać wysłuchana podczas rozprawy.

21 Postanowieniem z dnia 22 marca 2018 r., Hércules Club de Fútbol/Komisja (T-766/16 R, niepublikowanym, EU:T:2018:170) prezes Sądu oddalił wniosek o zastosowanie środków tymczasowych i zdecydował, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

22 W przekazanych przez sekretariat Sądu pismach z dnia 13 lipca 2018 r. Sąd, w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 89 regulaminu postępowania, skierował pytania do wszystkich stron postępowania.

23 Na rozprawie w dniu 14 września 2018 r. wysłuchano wystąpień stron i ich odpowiedzi na pytania Sądu.

24 Postanowieniem z dnia 22 listopada 2018 r., Hércules Club de Fútbol/Komisja [C-334/18 P(R), EU:C:2018:952] sędzia Trybunału orzekający w przedmiocie środków tymczasowych uchylił postanowienie z dnia 22 marca 2018 r., Hércules Club de Fútbol/Komisja (T-766/16 R, niepublikowane, EU:T:2018:170) i przekazał sprawę do rozpoznania przez Sąd. W dniu 28 listopada 2018 r. prezes Sądu wydał na podstawie art. 157 § 2 regulaminu postępowania postanowienie, na mocy którego nakazał zawieszenie wykonania zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, do czasu wydania postanowienia kończącego postępowanie w przedmiocie środka tymczasowego.

Co do prawa

W przedmiocie wniosku o zastosowanie środka organizacji postępowania

25 W ramach skargi skarżąca wniosła do Sądu o przyjęcie środka organizacji postępowania mającego na celu umożliwienie jej zapoznania się z niektórymi zawartymi w aktach postępowania administracyjnego informacjami, na podstawie których wydana została zaskarżona decyzja.

26 Zdaniem skarżącej dostęp do wszystkich informacji przekazywanych Komisji przez hiszpańskie, krajowe i regionalne organy administracyjne na etapie administracyjnym – w zakresie, w jakim nie dotyczą one konkretnie Valencia Club de Fútbol lub Elche Club de Fútbol – jest niezbędny, aby umożliwić jej

skorzystanie w pełni z prawa do obrony i zaradzić dyskryminującemu traktowaniu jej przez te organy. Jej zdaniem z treści zaskarżonej decyzji wynika również, że opiera się ona na niezgodnych z prawdą oświadczeniach władz hiszpańskich lub ich błędnej interpretacji, co przemawia dodatkowo za zasadnością jej wniosku. Uwzględnienie wniosku o zastosowanie środka organizacji postępowania stanowi jedyny sposób uzupełnienia przez skarżącą podnoszonych nią zarzutów i argumentów na odpowiednim etapie postępowania, przy czym należy zauważyć, że była ona zmuszona wnieść niniejszą skargę o stwierdzenie nieważności i wniosek o zawieszenie wykonania bez możliwości dostępu do argumentów sformułowanych przez władze hiszpańskie w trakcie postępowania administracyjnego.

27 Zgodnie z art. 88 § 1 regulaminu postępowania środki organizacji postępowania mogą być podejmowane na każdym etapie postępowania, z urzędu lub na wniosek strony głównej. Zgodnie z art. 89 tego regulaminu środki te mają na celu zapewnienie, w jak najlepszy sposób, przygotowania spraw do rozpoznania, prawidłowego przebiegu postępowań i rozstrzygania sporów. W szczególności mogą one polegać na wezwaniu strony do przedstawienia wszelkich materiałów dotyczących sprawy [art. 89 § 3 lit. d) regulaminu postępowania].

28 Należy również przypomnieć, że to do Sądu należy ocena przydatności środków organizacji postępowania wnioskowanych przez jedną ze stron głównych (zob. podobnie wyrok z dnia 6 lipca 1999 r., Séché/Komisja, T-112/96 i T-115/96, EU:T:1999:134, pkt 284).

29 W celu umożliwienia Sądowi określenia, czy nakazanie przedłożenia niektórych dokumentów jest użyteczne dla prawidłowego przebiegu postępowania, strona podnosząca to żądanie ma obowiązek określić żądane dokumenty i dostarczyć Sądowi przynajmniej minimalne dowody potwierdzające użyteczność tych dokumentów dla potrzeb postępowania (wyrok z dnia 17 grudnia 1998 r., Baustahlgewebe/Komisja, C-185/95 P, EU:C:1998:608, pkt 93; zob. także wyrok z dnia 16 października 2013 r., TF1/Komisja, T-275/11, niepublikowany EU:T:2013:535, pkt 117 i przytoczone tam orzecznictwo). W związku z tym skarżąca musi w szczególności przedstawić dokładne i istotne poszlaki przemawiające za tym, że dokumenty, o których mowa, mogą mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu (zob. podobnie wyrok z dnia 20 lipca 2016 r., Oikonomopoulos/Komisja (T-483/13, EU:T:2016:421, pkt 253).

30 W niniejszym przypadku skarżąca ogranicza się do ogólnych rozważań dotyczących faktu, że z błędów, jakie zostały popełnione w zaskarżonej decyzji, należałoby wywnioskować istnienie błędów w uwagach przedstawionych przez władze publiczne na etapie postępowania administracyjnego lub przynajmniej ich błędną wykładnię. W ten sposób skarżąca nie wykazuje powodów, dla których żądane dokumenty mają mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu.

31 Rozwiązanie takie narzuca się tym bardziej, jeśli się weźmie pod uwagę strukturę zaskarżonej decyzji i procedurę, która zakończyła się jej wydaniem. Po pierwsze, już z zaskarżonej decyzji, a konkretnie z jej motywów 36–45, wynika treść zgłoszonych przez Królestwo Hiszpanii, IVF i Wspólnotę Autonomiczną Walencji uwag, do których dostępu domaga się skarżąca. Po drugie, zainteresowane strony, z wyjątkiem państwa członkowskiego odpowiedzialnego za przyznanie pomocy, nie mają, w ramach procedury kontroli pomocy państwa, prawa do wglądu do dokumentów administracyjnych Komisji (wyrok z dnia 29 czerwca 2010 r., Komisja/Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, pkt 58).

32 Ponadto wobec braku wykazania znaczenia, jaki ma ten środek organizacji postępowania dla rozstrzygnięcia sporu, skarżąca nie może powoływać się na wynikające z braku dostępu do spornych dokumentów naruszenie przysługującego jej prawa do obrony (zob. analogicznie wyrok z dnia 11 grudnia 2014 r., van der Aat i in./Komisja, T-304/13 P, EU:T:2014:1055, pkt 61).

33 Wreszcie okoliczność, że Wspólnota Autonomiczna Walencji odmówiła przekazania tych dokumentów skarżącej, podczas gdy jej zdaniem zostały one przekazane do wiadomości Valencia Club de Fútbol, nie ma znaczenia dla wydania rozstrzygnięcia w sprawie niniejszego wniosku o zastosowanie środka organizacji postępowania. Podnoszona dyskryminacja pozostaje bowiem bez związku z tym, że kwestia przedstawienia przedmiotowych dokumentów jest pozbawiona znaczenia z punktu widzenia rozwiązania sporu.

34 W związku z tym wniosek o zastosowanie środka organizacji postępowania powinien zostać odrzucony.

W przedmiocie skargi

35 Na poparcie swojej skargi skarżąca podnosi trzy zarzuty, z których wszystkie trzy dotyczą naruszenia art. 107 ust. 1 TFUE; pierwszy z nich dotyczy tego, że Komisja popełniła błąd przy stwierdzaniu istnienia korzyści wynikającej z rozpatrywanego środka, drugi, podniesiony tytułem ewentualnym, tego, że Komisja błędnie stwierdziła, iż środek ten zakłócał konkurencję i miał wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi, a trzeci, także podniesiony tytułem ewentualnym, dotyczył błędu w ocenie kwoty przyznanej pomocy.

W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego błędu w identyfikacji korzyści

36 Skarżąca, popierana przez Królestwo Hiszpanii, dzieli pierwszy zarzut na dwie części, które należy rozpatrzyć kolejno.

– W odniesieniu do pierwszej części zarzutu pierwszego, dotyczącej błędnej kwalifikacji zagrożonego przedsiębiorstwa

37 Skarżąca twierdzi, że w dniu przyznania spornej gwarancji nie była zagrożonym przedsiębiorstwem. W pierwszej kolejności – kryteria określone w pkt 10 lit. a) wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji nie mają jej zdaniem zastosowania do rynku piłkarskiego. Ze względu na specyfikę rynku piłkarskiego przy porównywaniu finansów danego klubu ze średnimi wartościami innych klubów uczestniczących w zawodach w tym samym państwie członkowskim znaczenie może mieć jedynie metoda stosowana przez Unię Europejskich Związków Piłki Nożnej (UEFA) i Liga Nacional de Fútbol Profesional. Jednakże skarżąca znajdowała się w lepszej sytuacji niż przeciętna klubów grających w pierwszej lidze i w lidze drugiej A hiszpańskich mistrzostw w piłce nożnej, a ponadto w sytuacji porównywalnej do sytuacji piłki nożnej w Europie jako całości.

38 Ponadto w dniu przyznania spornej gwarancji ani zaległe zadłużenie, ani stosunek zadłużenia do kapitału własnego nie były, zdaniem skarżącej, odpowiednimi wskaźnikami finansowymi, biorąc pod uwagę zdolność pożyczkową klubów, która pozostaje obecnie oderwana od zasad opłacalności finansowej obowiązujących w większości innych sektorów, ani też wkłady funduszy na rzecz klubów pochodzące od udziałowców lub osób trzecich, których wysokość przed wejściem w życie przepisów dotyczących zasad finansowego fair play nieograniczona. Wreszcie Komisja powinna była także uwzględnić w swojej ocenie finansowej skarżącej okoliczność, że w dniu, w którym przyznano sporną gwarancję, skarżąca została zakwalifikowana do gry w następnym sezonie pierwszej ligi hiszpańskiej ligi piłki nożnej. Królestwo Hiszpanii dodaje, że zaskarżona decyzja jest pozbawiona uzasadnienia ze względu na to, że Komisja nie ustosunkowała się w niej do przedstawionych w postępowaniu administracyjnym argumentów dotyczących specyfiki modelu gospodarczego klubów piłkarskich.

39 Komisja kwestionuje argumenty skarżącej.

40 Należy przypomnieć, że w szczególnej dziedzinie pomocy państwa Komisja jest związana wytycznymi i komunikatami, które wydaje, o ile nie odbiegają one od postanowień traktatu i są akceptowane przez państwa członkowskie. W szczególności teksty te nie mogą być interpretowane w sposób, który ograniczałby zakres stosowania art. 107 i 108 TFUE lub byłby sprzeczny z ich celami (wyrok z dnia 11 września 2008 r., Niemcy i in./Kronofrance, C-75/05 P i C-80/05 P, EU:C:2008:482, pkt 61, 65).

41 W niniejszej sprawie Komisja oparła się w motywie 78 zaskarżonej decyzji na pkt 10 lit. a) i pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji w celu zakwalifikowania skarżącej jako zagrożonego przedsiębiorstwa w dniu, w którym przyjęto zaskarżoną gwarancję.

42 Jak wynika z motywów 71 i 85 zaskarżonej decyzji, klasyfikacja ta była istotna z punktu widzenia Komisji, po pierwsze, w celu określenia ceny rynkowej, z którą należy porównać premię związaną z przedmiotową gwarancją, i po drugie, w celu oceny tego, czy warunki wykluczenia istnienia pomocy (pkt 3.2 komunikatu w sprawie gwarancji) zostały, jak to twierdzi Królestwo Hiszpanii, spełnione.

43 Kryteria określone w pkt 10 lit. a) i pkt 11 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji stanowią konkretne odzwierciedlenie zawartego w pkt 9 tych wytycznych ogólnego założenia, zgodnie z którym „przedsiębiorstwo znajduje się w trudnej sytuacji, jeżeli ani przy pomocy zasobów własnych, ani środków, które mogłoby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy lub wierzycieli, nie jest w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji organów publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zniknięcia z rynku w perspektywie krótko- lub średnioterminowej”.

44 W swojej argumentacji skarżąca nie kwestionuje tego, że w normalnych okolicznościach zastosowanie wyżej wymienionych punktów wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji powinno prowadzić do zakwalifikowania jej jako zagrożonego przedsiębiorstwa. Skarżąca kwestionuje natomiast możliwość zastosowania rozpatrywanych kryteriów w sektorze piłki nożnej, który co do zasady charakteryzuje się większą zdolnością przedsiębiorstw do pozyskiwania kapitału i powstawania długu, i to niezależnie od ich sytuacji finansowej, oraz większą zmiennością ich dochodów i aktywów, związaną z ich wynikami sportowymi.

45 Argument ten należy oddalić z następujących powodów.

46 Po pierwsze, powołane przez skarżącą prawdopodobieństwo wahań dochodów i wartości aktywów jest okolicznością, która również regularnie dotyczy spółek działających na rynkach innych niż zawodowa piłka nożna.

47 Po drugie, okazjonalne przejawy zachowań niezwiązanych z logiką rynku, takich jak działania sponsoringowe, nie są wystarczające, aby podważyć twierdzenie o ekonomicznym charakterze przedmiotowej działalności, który został już odnośnie do uprawiania piłki nożnej przez kluby zawodowe (zob. podobnie wyrok z dnia 26 stycznia 2005 r., Piau/Komisja, T-193/02, EU:T:2005:22, pkt 69), czy też ramy referencyjne, jakie stanowi przy analizie istnienia korzyści prywatny podmiot gospodarczy działający w warunkach gospodarki rynkowej. Jak twierdzi Komisja, istnienie spornego środka świadczy również o tym, że takie zachowania inwestycyjne, które są obce rynkowemu podejściu w sektorze piłki nożnej – jeżeli okażą się ono udowodnione – nie uchroniły skarżącej przed koniecznością skorzystania z gwarancji publicznej w celu podwyższenia kapitału.

48 Po trzecie, pojęcie zagrożonego przedsiębiorstwa w rozumieniu pkt 9 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji jest pojęciem obiektywnym, które należy oceniać wyłącznie w świetle konkretnych wskazówek dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej danego przedsiębiorstwa (wyrok z dnia 6 kwietnia 2017 r., Regione autonoma della Sardegna/Komisja, T-219/14, EU:T:2017:266, pkt 184). Skarżąca opiera się zaś w istocie na ogólnych zarzutach dotyczących

zdolności klubów piłkarskich do pozyskiwania funduszy i zaciągania pożyczek, które jako takie nie mogą zmienić ustaleń poczynionych przez Komisję w zaskarżonej decyzji na podstawie indywidualnych danych finansowych skarżącej.

49 Po czwarte, w zakresie, w jakim skarżąca opiera się na porównaniu jej sytuacji finansowej z przeciętną sytuacją finansową innych klubów piłkarskich, najpierw hiszpańskich, a następnie europejskich, należy zauważyć, że takie porównanie nie jest również zgodne z wskazanymi w pkt 48 powyżej zasadami leżącymi u podstaw pojęcia zagrożonego przedsiębiorstwa w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji. Takie podejście porównawcze nie opiera się przede wszystkim na indywidualnej sytuacji wnioskodawcy i jego zastosowanie doprowadziłoby do tego, że środki przyjmowane w sektorach o tendencji spadkowej, przynoszących straty lub o niskiej opłacalności, nie byłyby objęte kontrolą mającą zastosowanie do pomocy państwa.

50 W tym względzie należy odrzucić jako nieuzasadnione twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym nie stosując tej metody porównawczej, Komisja nie zastosowała się do pkt 97 i nast. zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE (Dz.U. 2016, C 262, s. 1). Analiza porównawcza, o której mowa w tym zawiadomieniu, dotyczy przedmiotowej transakcji, ocenianej w odniesieniu do transakcji wzorcowej, a nie sytuacji finansowej beneficjenta.

51 Wreszcie, w odniesieniu do okoliczności, na którą powołuje się również skarżąca, zgodnie z którą w dniu przyznania spornej gwarancji kwalifikowała się ona do gry w następnym sezonie w pierwszej lidze hiszpańskiej ligi piłki nożnej, to stanowiła ona niepewną perspektywę rozwoju finansowego i nie mogła sama w sobie podważyć wniosku, do którego Komisja doszła na podstawie stwierdzenia, iż skarżąca posiada ujemny kapitał własny i ponosi coraz większe straty.

52 W świetle powyższego należy zatem odrzucić pierwszą część zarzutu.

53 To samo dotyczy podnoszonego przez Królestwo Hiszpanii braku uzasadnienia. Po pierwsze, jak przypomniano w pkt 41–43 powyżej, Komisja określiła kryteria, na podstawie których oceniła status skarżącej jako przedsiębiorstwa zagrożonego, wyszczególniając w motywie 78 zaskarżonej decyzji ich zastosowanie w niniejszej sprawie. Po drugie, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Komisja nie jest zobowiązana do zajęcia stanowiska w odniesieniu do wszystkich argumentów przedstawionych jej przez zainteresowane strony, ale wystarczy, aby przedstawiła fakty i względy prawne, które mają istotne znaczenie w kontekście decyzji (zob. wyrok z dnia 30 kwietnia 2014 r., Hagenmeyer i Hahn/Komisja, T-17/12, EU:T:2014:234, pkt 173 i przytoczone tam orzecznictwo). Jednakże, jak wynika z przeprowadzonej przez Sąd analizy rozpatrywanej części zarzutu, Komisja nie dopuszczając się błędu, a zatem - działając na podstawie istotnych okoliczności faktycznych i prawnych, stwierdziła w zaskarżonej decyzji, że skarżąca w momencie przyznania spornej gwarancji była zagrożonym przedsiębiorstwem.

– *W przedmiocie części drugiej zarzutu pierwszego, dotyczącej błędnej oceny oferowanych regwarancji*

54 Skarżąca twierdzi, że Komisja nie uwzględniła w zaskarżonej decyzji charakteru i zakresu regwarancji oferowanych IVF w zamian za udzielenie zaskarżonej gwarancji. Regwarancja udzielona przez Aligestión, głównego akcjonariusza skarżącej, nie może bowiem być analizowana jako gwarancja tymczasowa, lecz jako gwarancja solidarna, która wiązała Aligestión tak długo, jak długo Wspólnota Autonomiczna Walencji, organ nadzorczy Fundación Hércules i pośredni beneficjent gwarancji solidarnej za pośrednictwem IVF, nie zezwoliła na objęcie akcji skarżącej nabytych przez Fundación Hércules zastawem.

55 Otóż z jednej strony Aligestión była spółką wypłacalną, dysponującą znacznymi aktywami na rynku nieruchomości i udziałem procentowym w przychodach brutto skarżącej, który miał wzrosnąć, gdy klub ten dostał się do pierwszej ligi hiszpańskiej piłki nożnej, a z drugiej strony uprawnienie do

zatwierdzania zastawu na akcjach skarżącej umożliwiło w praktyce Wspólnocie Autonomicznej Walencji uzależnienie zniesienia rzekomo tymczasowej gwarancji udzielonej przez Aligestión od uprzedniej restrukturyzacji zadłużenia skarżącej przez Aligestión, tak aby zapewnić, dla Wspólnoty Autonomicznej Walencji, wartość objętych w ten w ten sposób zastawem akcji.

56 Zdaniem skarżącej gwarancja udzielona przez IVF została zatem udzielona na warunkach rynkowych. Jej zdaniem w tym względzie nie ma znaczenia to, że określone w komunikacie w sprawie gwarancji kryterium pułapu 80% kredytu bazowego nie zostało spełnione, ponieważ Komisja nie może wyłącznie z tego powodu zwolnić się z obowiązku przeprowadzenia analizy zgodności spornej gwarancji z warunkami rynkowymi w kontekście sektora takiego jak sektor sportu, podlegającego szczególnej ochronie na podstawie art. 165 TFUE. Na etapie repliki skarżąca przedstawia rozstrzygnięcie sądu potwierdzające, że IVF wezwał Aligestión do spłaty jako gwaranta solidarnego i czyni to do dnia dzisiejszego.

57 Komisja przypomina, że charakterystyka dokonana przez skarżącą w odniesieniu do ponoszonej przez Aligestión odpowiedzialności solidarnej, oprócz tego, że jest sprzeczna z samymi warunkami udzielenia zabezpieczenia i potwierdzeniem udzielonym przez władze hiszpańskie w trakcie postępowania administracyjnego, jest również trudna do pogodzenia z decyzją IVF o podjęciu, po spłacie przezeń pożyczki zaciągniętej w CAM, działań sądowych przeciwko Fundación Hércules, nie zaś Aligestión. Ponadto Komisja zauważa, że gdyby Aligestión była rzeczywiście w stanie podżyrować pożyczkę bezpośrednio, jak twierdzi skarżąca, udzielenie gwarancji przez IVF nie miałoby sensu. W każdym razie Komisja uważa, że fakt, iż zabezpieczenie przez Aligestión na zasadzie odpowiedzialności solidarnej nie nabrało ostatecznie „tymczasowego" charakteru, wynika z czynników, które zaistniały już po przyznaniu gwarancji, a zatem są bez znaczenia dla stwierdzenia istnienia korzyści.

58 Przed rozważeniem tego, czy dokonana przez Komisję w zaskarżonej decyzji ocena zaoferowanej przez Aligestión regwarancji jest rzeczywiście błędna, należy zauważyć, że zaskarżona decyzja nie zawiera żadnej analizy wpływu, jaki miałaby mieć ta regwarancja na ustalenie tego, czy doszło do przysporzenia korzyści.

59 Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem brak uzasadnienia lub niedostateczne uzasadnienie stanowi naruszenie istotnych wymogów proceduralnych w rozumieniu art. 263 TFUE i stanowi bezwzględną przeszkodę procesową, która może, a nawet musi być podniesiona z urzędu przez sędziego Unii Europejskiej (zob. wyrok z dnia 2 grudnia 2009 r., Komisja/Irlandia i in., C-89/08 P, EU:C:2009:742, pkt 34 i przytoczone tam orzecznictwo).

60 W świetle powyższego Sąd ma obowiązek wydać rozstrzygnięcie w przedmiocie ewentualnego braku uzasadnienia i wysłuchać stron w tym względzie, tak jak to uczynił w ramach środków organizacji postępowania z dnia 13 lipca 2018 r., a następnie podczas rozprawy w dniu 14 września 2018 r.

61 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zakres obowiązku uzasadnienia zależy od charakteru danego aktu i kontekstu, w jakim został on przyjęty. Uzasadnienie powinno ukazywać w jasny i jednoznaczny sposób tok rozumowania instytucji, po pierwsze, tak aby zainteresowani mogli zapoznać się z uzasadnieniem danego aktu oraz aby mogli bronić swych praw i zweryfikować zasadność decyzji, a po drugie, tak aby sąd Unii mógł sprawować kontrolę zgodności aktu z prawem. Nie wymaga się, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ kwestia, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 296 TFUE, powinna być oceniana w świetle nie tylko jego treści, ale również jego kontekstu i całości zasad prawnych regulujących daną dziedzinę (zob. wyrok z dnia 18 stycznia 2012 r., Djebel – SGPS/Komisja, T-422/07, niepublikowany, EU:T:2012:11, pkt 52 i przytoczone tam orzecznictwo).

62 W niniejszej sprawie Komisja w zaskarżonej decyzji odniosła się do regwarancji udzielonej przez Aligestión tylko raz, w ramach opisu przedmiotowego środka, i nigdzie dalej się do niej nie odnosi. Przedstawione w zaskarżonej decyzji rozważania dotyczące stwierdzenia istnienia pomocy i jej kwantyfikacji nie zawierają bowiem żadnego odniesienia do tej regwarancji. W szczególności z motywu 93 zaskarżonej decyzji wynika, że dla celów dokonania, w świetle warunków rynkowych, oceny kwoty premii gwarancyjnej żądanej przez IVF w kontekście spornego środka zaskarżona decyzja odnosi się jedynie do jednej gwarancji, udzielonego na rzecz IVF zastawu na akcjach skarżącej nabytych przez Fundación Hércules, z wyłączeniem jakiejkolwiek innej gwarancji, a w szczególności regwarancji oferowanej przez Aligestión.

63 W odpowiedzi na pytanie pisemne Sądu dotyczące tej kwestii Komisja twierdzi jednak, że z odniesienia do „tymczasowego" charakteru spornej regwarancji oraz z zawartego w motywie 10 zaskarżonej decyzji stwierdzenia konsekwencji braku spłaty ze strony Fundación Hércules, a mianowicie dokonanego przez IVF wyboru, aby wstąpić w prawa wierzyciela tej fundacji i wszcząć przeciwko niej działania, należy wywnioskować, że regwarancja oferowana przez Aligestión nie była „skuteczna" i dlatego nie wymagała dalszej analizy.

64 Ten brak „skutecznego" charakteru mają potwierdzać uwagi poczynione przez Królestwa Hiszpanii na etapie postępowania administracyjnego, w których wskazano, że „IVF otrzymał regwarancje z tytułu przedmiotowych gwarancji regwarancje, w szczególności zastawy na akcjach nabytych przez Fundaciones za gwarantowane kredyty" (motyw 38 zaskarżonej decyzji), jak również warunki regwarancji oferowanej przez Aligestión, które według Komisji świadczą o tym, że została ona przyznana na czas określony i miała przestać obowiązywać w momencie spełnienia szeregu warunków, co, według informacji posiadanych przez Komisję, miało nastąpić w krótkim czasie.

65 W związku z tym Komisja w istocie argumentuje, że brak znaczenia regwarancji oferowanej przez Aligestión dla ustalenia istnienia korzyści wynika w wystarczającym stopniu z zaskarżonej decyzji, i uzasadnia, że ta ostatnia nie zawiera żadnych szczególnych rozważań w tym względzie.

66 W tym względzie należy przede wszystkim zauważyć, że podnoszony przez Komisję przed Sądem fakt, że warunki zakończenia ponoszenia przez Aligestión solidarnej odpowiedzialności miały zostać spełnione w krótkim czasie, nie wynika z zaskarżonej decyzji.

67 Z kolei zawarte w motywie 10 zaskarżonej decyzji odniesienie do faktu, że IVF spłaciła kwotę długu zaciągniętego przez Fundación Hércules, a następnie wstąpiła w prawa wierzyciela w miejsce banku, nie dostarcza żadnych informacji na temat tych zabezpieczeń, o ile w ogóle zostały one uruchomione przez IVF, a w każdym razie w żaden sposób nie pozwala stwierdzić, że Komisja po zakończeniu postępowania administracyjnego uznała, że regwarancja udzielona przez Aligestión była nieskuteczna.

68 Wreszcie z przedstawionych pokrótce w motywie 38 zaskarżonej decyzji uwag Królestwa Hiszpanii również nie można uzyskać żadnych informacji na temat dokonanej przez Komisję oceny znaczenia regwarancji udzielonej przez Aligestión dla celów ustalenia tego, czy doszło do przysporzenia korzyści (zob. w tym względzie wyrok z dnia 24 stycznia 2013 r., Frucona Košice/Komisja, C-73/11 P, EU:C:2013:32, pkt 84). Ponadto należy zauważyć, że podczas gdy wersja francuska zaskarżonej decyzji, do której konkretnie odwołuje się Komisja, sugeruje, że Królestwo Hiszpanii odnosi się wyłącznie do zabezpieczenia w formie zastawów na akcjach skarżącej i równoważnych zabezpieczeniach ustanowionych w związku z innymi środkami objętymi zaskarżoną decyzją, to wersja hiszpańska, jedyna autentyczna wersja decyzji, może być, przeciwnie, odczytywana jako oznaczająca, że Królestwo Hiszpanii bierze pod uwagę istnienie innych form zabezpieczenia.

69 Wynika z tego, że zawarte w zaskarżonej decyzji uzasadnienie odnoszące się do regwarancji oferowanej przez Aligestión ogranicza się do stwierdzenia jej tymczasowego charakteru, do czasu objęcia akcji skarżącej zastawem przez Fundación Hércules. Komisja w zaskarżonej decyzji nie precyzuje, czy okoliczność ta sama w sobie uzasadnia pominięcie tej regwarancji przy ustalaniu istnienia pomocy i jej wysokości. I, a fortiori, nie wyjaśnia tego, dlaczego by tak miało być.

70 Z pkt 3.2 lit. d) i pkt 4.2 komunikatu w sprawie gwarancji wynika jednak, że zabezpieczenia, które zostały ustanowione w momencie udzielenia gwarancji lub zawarcia transakcji pożyczki, stanowią czynnik istotny dla celów oceny istnienia i poziomu pomocy. W związku z tym regwarancja oferowana przez Aligestión jest co do zasady istotnym czynnikiem. Ponadto we wspomnianym komunikacie nie ma niczego, co by prowadziło do odrzucenia zabezpieczenia jako pozbawionego znaczenia z tego powodu, że ma ono jedynie „tymczasowy" charakter.

71 Wynika z tego, że w świetle przepisów prawnych regulujących przedmiotową sprawę, w niniejszym przypadku art. 107 ust. 1 TFUE i komunikatu w sprawie gwarancji, zainteresowane strony z jednej strony i sąd z drugiej strony mogły oczekiwać, że zaskarżona decyzja będzie przedstawiała rozumowanie Komisji dotyczące wpływu regwarancji udzielonej przez Aligestión na stwierdzenie istnienia pomocy i, w przypadku jej stwierdzenia, na jej kwotę.

72 Co więcej, chodzi tu o część uzasadnienia mającą w kontekście zaskarżonej decyzji zasadnicze znaczenie, ponieważ Komisja stwierdza w nim, że wartość jedynego badanego zabezpieczenia jest „bliska zeru" (zob. motyw 93 zaskarżonej decyzji), podczas gdy poziom zabezpieczeń przyznanych IVF jest decydujący tym bardziej, że rating ocenianego przedsiębiorstwa, w tym przypadku skarżącej, jest niski (kategoria CCC, zob. motyw 83 zaskarżonej decyzji).

73 Należy również zauważyć, że w zaskarżonej decyzji nie wyznaczono terminu, w którym akcje skarżącej miały zostać przekazane IVF w zastaw przez Fundación Hércules, choć jednocześnie wskazano w niej, że to właśnie to zdarzenie zwolni Aligestión z jej zobowiązań w ramach „tymczasowej" regwarancji udzielonej IVF. Zaskarżona decyzja nie zawiera zatem żadnych wskazówek co do tego, jak długo będzie obowiązywać ta „tymczasowa" regwarancja, i, co za tym idzie, co do prawdopodobieństwa, że może ona zostać uruchomiona w przypadku uruchomienia gwarancji przyznanej przez IVF.

74 W związku z tym nawet w dorozumiany sposób (zob. pkt 67 powyżej) z zaskarżonej decyzji nie wynika, że regwarancja ta została udzielona przez Aligestión na krótki okres czasu. Zakładając, jak zdaje się twierdzić Komisja, że wskazanie czasu obowiązywania regwarancji udzielonej przez Aligestión może stanowić element kontekstu mogący ograniczyć zakres jej obowiązku uzasadnienia, należy zauważyć, że informacja ta nie pojawiła się w zaskarżonej decyzji.

75 Wynika z tego, że Komisja powinna była wyjaśnić w zaskarżonej decyzji, w jaki sposób, jeśli w ogóle, uwzględniła ona tę regwarancję.

76 W świetle powyższego należy zauważyć, że zaskarżona decyzja jest dotknięta brakiem uzasadnienia.

77 Z uwagi na ten brak uzasadnienia Sąd nie jest w stanie wydać rozstrzygnięcia co do istoty argumentów podniesionych przez skarżącą w odniesieniu do drugiej części zarzutu pierwszego.

78 Z uwagi na ten brak uzasadnienia należy zatem stwierdzić nieważność zaskarżonej decyzji w zakresie, w jakim dotyczy ona skarżącej, bez konieczności badania pozostałej części skargi.

W przedmiocie kosztów

79 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem strony skarżącej – obciążyć ją kosztami postępowania.

80 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania państwa członkowskie i instytucje interweniujące w sprawie pokrywają własne koszty. Wobec tego Królestwo Hiszpanii pokrywa własne koszty.

Z powyższych względów

SĄD (czwarta izba)

orzeka, co następuje:

1) **Stwierdza się nieważność decyzji Komisji (UE) 2017/365 z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie pomocy państwa SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) wdrożonej przez Hiszpanię na rzecz Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD, oraz Elche Club de Fútbol, SAD (Dz.U. 2017, L 55, s. 12) w zakresie, w jakim dotyczy ona Hércules Club de Fútbol, SAD.**

2) **Komisja Europejska pokrywa własne koszty oraz koszty poniesione przez Hércules Club de Fútbol.**

3) **Królestwo Hiszpanii pokrywa własne koszty.**

Kanninen Schwarcz Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 20 marca 2019 r.

Podpisy